

7. marts 2006
FVST/pmd

Notat til Folketingets Europaudvalg

om

Kommissionens begrundede udtalelse vedrørende bekendtgørelse nr. 160 af 11. marts 2003 om indhold af transfedtsyrer i olier og fedtstoffer m.v.

Den danske regering har den 20. december 2005 modtaget Kommissionens begrundede udtalelse nr. 2003/4715 af 13. december 2005, i hvilken Kommissionen under henvisning til sin åbningskrivelse af 21. marts 2005 (SG(2005)D/201366) og den danske regerings svar modtaget den 20. maj 2005 (SG(2005)A/04574) fastholder, at Danmark har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 28 og 30 ved uberettiget at indføre et forbud mod markedsføring af produkter indeholdende transfedtsyremængder over et vist niveau. I henhold til traktatens artikel 226 opfordrer Kommissionen den danske regering til at efterkomme den begrundede udtalelse senest to måneder fra modtagelsen af udtalelsen.

Om baggrunden for den danske regulering kan det kort anføres, at regeringen i 2003 fastsatte en bekendtgørelse (bekg. nr. 160 af 11. marts 2003), som indeholder maksimumsgrænser for indhold af transfedtsyrer i fedtstoffer til brug i fødevarer. Det danske Ernæringsråd har gennem en årrække via videnskabelige undersøgelser påvist, at transfedtsyrer er en betydelig risikofaktor for hjerte-karsygdom. Danmark har med baggrund i Ernæringsrådets videnskabelige rapporter drøftet spørgsmålet med Kommissionen gentagne gange og senest i maj 2002 notificeret den danske regulering for Kommissionen inden endelig vedtagelse.

Kommissionen anfører i den begrundede udtalelse, at den er enig i, at den danske bekendtgørelses mål er i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 30 og Domstolens retspraksis, men at Kommissionen finder de danske regler uberettigede ud fra følgende betragtninger:

1. Fastsættelsen af en maksimumgrænse for indholdet af transfedtsyre er en uforholdsmæssigt restriktiv foranstaltning, idet mærkning af fødevarer med et højt indhold af transfedtsyrer findes at udgøre en tilstrækkeligt effektiv beskyttelse af forbrugerne,
2. de danske regler indebærer en forskelsbehandling af transfedtsyre sammenlignet med mættet fedt,
3. den risiko, de danske myndigheder gør gældende, er hypotetisk, og underbygges ikke af de tilgængelige kostundersøgelser,

4. de danske regler indebærer en forskelsbehandling mellem industrielt fremstillede og naturligt forekommende transfedtsyrer, og
5. de strafferetlige bestemmelser i bekendtgørelsen findes at være i modstrid med proportionalitetsprincippet.

Regeringen er ikke enig i Kommissionens vurdering og har i sit svar på Kommissionens begrundede udtalelse fastholdt, at de danske regler for transfedtsyrer i olier og fedtstoffer m.v. er i overensstemmelse med traktatens artikel 28 og 30.

I sit svar afviser regeringen Kommissionens bemærkninger om manglende proportionalitet, og henviser til, at den valgte foranstaltning efter regeringens opfattelse er passende i forhold til transfedtsyrers dokumenterede sundhedsrisiko og manglende positive virkninger. Regeringen bemærker i den forbindelse, at en foranstaltning bestående af mærkning af fødevarer med et højt indhold af transfedtsyrer, efter regeringens opfattelse hverken er hensigtsmæssig eller tilstrækkelig til at opnå det ønskede beskyttelsesniveau, i betragtning af den foreliggende dokumentation.

Regeringen afviser endvidere Kommissionens synspunkt om, at den forskellige behandling af transfedtsyrer og mættet fedt er udtryk for en inkonsistens, der understreger de danske reglers uberettigede karakter. Dels foreligger der dokumentation for, at transfedt er mere skadeligt end mættet fedt, dels er der ikke tale om sammenlignelige situationer, idet mættet fedt er en integreret del af visse fødevarer, og derfor ikke kan reduceres via lovgivning. Den danske regering finder, at de sundhedsmæssige konsekvenser af et stort indtag af mættet fedt – som Kommissionen rigtigt påpeger findes i Danmark, og som søges nedbragt gennem oplysning i mangel af alternativer – gør det endnu mere påkrævet at reducere andre risikofaktorer for udvikling af samme sygdomme, hvor det er muligt, som tilfældet er for industrielt transfedt.

Den danske regering er ikke enig i, at den sundhedsrisiko, som gøres gældende, er hypotetisk, som hævdet af Kommissionen. Den danske regering finder, at der er tilstrækkelig dokumentation for sundhedsskadelige virkninger ved indtag af transfedtsyrer til at berettige foranstaltninger, der effektivt nedbringer indtaget. Regeringens holdning er blandt andet baseret på, at ingen af de internationale videnskabelige organer, der har offentliggjort udtalelser om transfedtsyrer (WHO, Institute of Medicine, AFSSA), har kunnet fastsætte et øvre sikkert indtag for transfedtsyrer, men tværtimod samstemmende anbefaler, at indtaget af transfedtsyrer reduceres mest muligt eller helt elimineres af hensyn til sundheden. Regeringen henviser i sit svar til nye undersøgelser, der understreger risikoen i lande, der ikke har indført en begrænsning af transfedtsyrer.

For så vidt angår forskelsbehandlingen mellem industrielt fremstillede og naturligt forekommende transfedtsyrer, finder regeringen, at denne er både videnskabeligt velbegrunderet og nødvendig, idet

- naturligt forekommende transfedtsyrer i modsætning til industrielt fremstillede transfedtsyrer altid forekommer i fødevarerne i begrænsede mængder;

- indholdet af naturligt forekommende transfedtsyrer i modsætning til indholdet af industrielt fremstillede transfedtsyrer ikke kan reduceres;
- naturligt forekommende transfedtsyrer i modsætning til industrielt fremstillede transfedtsyrer udgør en integreret del af de fødevarer, de indgår i, og at disse fødevarer i øvrigt indeholder essentielle næringsstoffer.

Med hensyn til transfedtsyrebekendtgørelsens strafferetlige bestemmelser efterlyser Kommissionen i den begrundede udtalelse dokumentation for, at bødestraf er den helt overvejende straf for overtrædelse af fødevarelovgivningen, og at fængselsstraf kun vil forekomme i yderst sjældne tilfælde. Den danske regering har i sit svar hertil oplyst, at der ikke er eksempler på, at overtrædelser af den eksisterende fødevarelovgivning har medført fængselsstraf, samt oplyst, at der er givet bøder fra mellem DKK 1.000 til DKK 48.000 i perioden 1. juli 2002 til 31. december 2005. For så vidt angår overtrædelser af bekendtgørelsen om transfedtsyrer, er der siden bekendtgørelsens ikrafttræden givet indskærpelser til virksomhederne om at overholde de gældende regler i alle de tilfælde, hvor der er konstateret overtrædelser af bekendtgørelsens bestemmelser. Den danske regering har i sit svar fastholdt, at de strafferetlige bestemmelser i bekendtgørelsens § 5 er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.